

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 828/2013 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la evaluarea rețelelor de gaze naturale, proprietate publică

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de hotărâri de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 828/2013 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la evaluarea rețelelor de gaze naturale, proprietate publică, a fost elaborat de către Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Elaborarea proiectul de hotărâri de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 828/2013 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la evaluarea rețelelor de gaze naturale, proprietate publică (în continuare Metodologie), derivă din necesitatea asigurării executării pct. 4 lit. a) al Hotărârii Parlamentului nr. 39/2023 privind rezultatele audierii Raportului auditului conformității asupra cheltuielilor și investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale cărora le-au fost impuse obligații de serviciu public, precum și la întreprinderile înrudite, astfel cum sunt definite în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, inclusiv la cele deținute indirect. În conformitate cu art. 4 lit. a) al Hotărârii Parlamentului nr. 39/2023, Ministerul Energiei: a) va demara, în comun cu Agenția Proprietății Publice, procedura de recunoaștere/înregistrare ca proprietate de stat a rețelelor de gaze naturale fără proprietar și de transmitere a rețelelor de gaze naturale proprietate a autorităților administrației publice locale în proprietatea statului (...). Realizarea procedurii de recunoaștere/înregistrare ca proprietate de stat a rețelelor de gaze naturale fără proprietar și de transmitere a rețelelor de gaze naturale proprietate a autorităților administrației publice locale în proprietatea statului, poate fi realizată doar ca urmare a parcurgerii în prealabil a procedurii de inventariere și de evaluare a rețelelor de gaze naturale respective. Or, în lipsa datelor exacte privind caracteristicile tehnice, amplasamentul, durata de exploatare și valoarea rețelelor fără proprietar, este imposibilă luarea la balanță a acestora. La fel, în cazul rețelelor de gaze naturale proprietate a autorităților administrației publice locale, transmiterea în proprietatea statului poate avea loc ca urmare a evaluării valori activelor respective. Subsecvent, este necesară evaluarea rețelelor de gaze naturale din proprietatea persoanelor fizice și juridice care nu reprezintă întreprinderi de gaze naturale, în scopul soluționării problemei legate de lipsa informației exhaustive privind valoarea rețelelor de gaze naturale respective. Informația menționată este indispensabilă în scopul instituirii unui mecanism legal necesar valorificării și gestionării eficiente a rețelelor de gaze naturale din proprietatea terților, care să asigure acumularea mijloacelor financiare necesare investițiilor în renovarea și dezvoltarea rețelelor respective. Acest fapt impune modificarea Metodologiei cu privire la evaluarea rețelelor de gaze naturale, proprietate publică (în continuare Metodologie), pentru a extinde incidența acesteia asupra rețelelor de gaze naturale proprietate privată construite din contribuțiile persoanelor fizice și juridice, care nu reprezintă întreprinderi de gaze naturale, precum și a celor fără proprietar. Adițional, modificările propuse derivă din necesitatea actualizării prevederilor actului normativ respectiv prin prisma organizării administrației publice centrale, precum și suprimă prevederile care nu mai corespund cerințelor de reglementare legală. 2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative În conformitate cu pct. 4 lit. b) al Hotărârii Parlamentului nr. 39/2023, Ministerul Energiei: b) va elabora conceptul privind gestionarea rețelelor de gaze naturale care aparțin proprietarilor persoane terțe (care nu

aparțin SA „Moldovagaz”) și va înainta Guvernului propuneri privind forma de administrare și entitatea ce va administra aceste rețele de gaze naturale.

În scopul executării pct. 4 lit. b) al Hotărârii Parlamentului nr. 39/2023, a fost elaborat Conceptul privind gestionarea rețelelor de gaze naturale din proprietatea terților și fără proprietar. Potrivit Conceptului, pentru a atinge obiectivul gestionării eficiente a rețelelor de gaze naturale, care aparțin proprietarilor persoane terțe, este necesară parcurgerea în prealabil a procedurii de inventariere și de evaluare a rețelelor proprietate publică și cele construite din contribuțiile persoanelor fizice și juridice care nu reprezintă întreprinderi de gaze naturale, precum și a rețelelor fără proprietar.

Având în vedere că în unele localități consumul de gaze este redus și nu permite recuperarea investițiilor efectuate în construcția rețelelor de gaze naturale, în eventualitatea preluării rețelelor respective în proprietatea statului este necesară stabilirea costului de intrare a patrimoniului respectiv în baza criteriilor de eficiență economică, analogic abordării prevăzute de Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 283/2016. Acest fapt ar permite recuperarea prin tarifele reglementate a cheltuielilor justificate economic privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, în cazul în care în privința rețelelor respective va fi instituit mecanismul legal de transmitere în gestiune delegată către operatorii sistemelor de transport și de distribuție a gazelor naturale.

În acest scop, proiectul intervine cu o metodă de alternativă de evaluare a rețelelor de gaze naturale și anume – metoda veniturilor.

În procesul de evaluare a rețelelor de gaze naturale din proprietatea terților și a celor fără proprietari, la selectarea și aplicarea uneia dintre metodele prevăzute de Metodologie se va ține cont de criteriile de eficiență economică. Aceste criterii de evaluare au stat la baza raționamentului aplicării, la evaluarea prin metoda veniturilor, a duratei de utilizare a rețelei de gaze naturale stabilită de Catalogul mijloacelor fixe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2020. Această abordare va asigura un echilibru echitabil între interesele legitime ale proprietarilor de rețele și eventualul impact tarifar pe care l-ar putea determina costurile de amortizare a rețelelor respective, în cazul transmiterii acestora în gestiunea operatorilor de sistem, costuri care într-un final vor fi suportate de către consumatorii finali de gaze naturale. Respectiv, rezultatele evaluării vor asigura previzibilitatea cheltuielilor care ar putea fi incluse spre amortizare în componentele tarifelor reglementate în cazul în care rețelele respective vor fi transmise în gestiunea operatorilor sistemelor de transport și de distribuție a gazelor naturale.

De asemenea, rezultatele evaluării rețelelor de gaze naturale vor permite stabilirea costului de intrare pentru luarea la balanță de către stat a rețelelor fără proprietar, care va fi utilizat în scopuri financiar-contabile.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii de Guvern prevede extinderea sferei de aplicare a Metodologiei privind evaluarea rețelelor, inclusiv asupra rețelelor proprietate privată a terțelor persoane – persoanelor fizice și juridice care nu reprezintă întreprinderi de gaze naturale. Pentru a exclude echivocul de interpretare la aplicabilitatea termenului de *terțe persoane*, proiectul definește noțiunea respectivă.

O altă modificare prevăzută de proiect se referă la completarea Metodologiei prin includerea unei noi Secțiuni, care să reglementeze opțiunea evaluării rețelelor de gaze naturale prin metoda veniturilor, astfel încât rezultatele evaluării să țină cont de criteriile de eficiență economică, prevăzute de Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 283/2016.

În scopul aplicării metodei venitului pentru evaluarea rețelelor de gaze naturale se propune utilizarea mecanismului de actualizării fluxului de numerar. Astfel, abordarea bazată pe venituri presupune estimarea valorii rețelelor de gaze naturale în baza venitului operațional actualizat, generat prin

exploatarea comercială a rețelelor respective de către operatorii de sistem pe durata de funcționare utilă a gazoductelor.

Intervenția propusă are drept scop:

- facilitarea evaluării rețelelor de gaze naturale din proprietatea terților (APL, persoane fizice și juridice care nu reprezintă întreprinderi de gaze naturale) și rețelelor fără proprietar, prin îmbunătățirea cadrului normativ existent pentru asigurarea echilibrului dintre cerințele sociale de reglementare legală;
- depășirea provocărilor legate de evaluarea rețelelor în lipsa documentelor confirmative privind valoarea contribuțiilor din partea persoanelor fizice;
- asigurarea unei evaluări justificate și obiective, care să corespundă realităților economice;
- neadmiterea prejudicierii intereselor legitime ale deținătorilor de rețele de gaze naturale;
- neadmiterea includerii unor cheltuieli nejustificate în tarifele reglementate pentru transportul sau distribuția gazelor naturale.

Totodată, proiectul Hotărârii actualizează prevederile Hotărârii Guvernului nr. 828/2013 în partea ce vizează autoritatea administrației publice centrale cu competențe în domeniul energetic, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 118/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Energiei. Conform pct. 6 subpct. 6) din Regulamentul nominalizat, printre domeniile de competență ale Ministerului Energiei se regăsesc sectoarele: *gaze naturale și produse petroliere*. Respectiv, printre funcțiile de bază ale Ministerului enumerate la pct. 7 alin. (1) al Regulamentului se regăsește elaborarea proiectelor de acte normative în domeniile prevăzute la punctul 6, inclusiv a celor pentru asigurarea executării actelor normative și decretelor Președintelui Republicii Moldova, după publicarea acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în colaborare cu reprezentanți relevanți ai societății civile și ai comunității de afaceri.

De asemenea, proiectul suprimă prevederile desuete prevăzute la pct. 3 al Metodologiei, potrivit cărora valoarea de piață estimată în urma evaluării rețelelor de gaze naturale, proprietate publică, determinată conform Metodologiei va servi drept temei la stabilirea prețului utilizat ulterior pentru capitalizarea acestora în contul datoriilor pentru gazele naturale consumate de sectorul termoelectric, conform prevederilor [Hotărârii Guvernului nr. 983/2011](#) cu privire la restructurarea corporativă, instituțională și financiară a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică din mun. Chișinău. Aceste prevederi nu mai corespund echilibrului dintre cerințele actuale de reglementare legală, urmând a fi scoase din vigoare.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Drept opțiune alternativă a fost analizată opțiunea de a nu interveni cu modificări în textul Metodologiei cu privire la evaluarea rețelelor de gaze naturale, proprietate publică. Motivele principale pentru care opțiune respectivă nu au fost luate în considerare sunt următoarele:

- lipsa unor reglementări metodologice care să permită evaluarea rețelelor de gaze naturale fără proprietar și a celor care reprezintă proprietatea privată a persoanelor fizice și juridice care nu reprezintă întreprinderi de gaze naturale, fapt ce va crea impedimente la executarea pct. 4 lit. a) din Hotărârea Parlamentului nr. 39/2023;
- existența provocărilor legate de evaluarea rețelelor în lipsa documentelor confirmative privind valoarea contribuțiilor din partea persoanelor fizice;
- oportunitatea includerii criteriului de eficiență economică, în vederea eliminării ambiguităților privind stabilirea valorii justificate a mijloacelor fixe și a cheltuielilor de amortizare ce urmează a fi acceptate în scopuri tarifare;
- necesitatea îmbunătățirii cadrului normativ privind opțiunile alternative aplicabile la evaluarea rețelelor.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Având drept scop evaluarea rețelelor de gaze naturale deținute inclusiv de către autoritățile publice centrale și autoritățile publice locale, proiectul va avea un impact pozitiv asupra sectorului public, îmbunătățind evidența și politicile de gestionare a activelor respective. Acest fapt va asigura actualizarea datelor și informațiilor referitoare la valoarea rețelelor de gaze naturale deținute, iar după caz completarea informațiilor lipsă.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Intervenția vizează stabilirea unei opțiuni adiționale pentru realizarea procedurii de evaluare a rețelelor de gaze naturale drept alternativă la metodele prevăzute de Metodologia respectivă. Implementarea modificărilor respective nu va excede costurile estimate în cazul aplicării celorlalte metode stabilite de Metodologie.

Evaluarea rețelelor de gaze naturale este parte componentă a procesului de includere în circuitul economic a rețelelor de gaze din proprietatea terților și a celor fără proprietar. Estimativ, costurile totale privind evaluarea rețelelor respective vor constitui 1,1 milioane euro.

Pentru determinarea cheltuielilor privind evaluarea rețelelor de gaze naturale din proprietatea terților și a celor fără proprietar s-au luat în considerare următorii factori:

- Circa 964 localități au acces la rețelele de gaze naturale, inclusiv 43 orașe¹;
- Urmare a consultării opiniei evaluatorilor certificați, care dețin experiență în evaluarea rețelelor de gaze, se estimează că o evaluare pentru gazoductele din localitățile rurale va costa circa 600 euro, iar pentru localitățile urbane va costa în medie 12.000 euro.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul nu generează un impact asupra activității de întreprinzător, nu implică careva costuri din partea sectorului privat și nu generează careva drepturi sau obligații în privința antreprenorilor.

Deși proiectul are drept obiectiv evaluarea rețelelor de gaze naturale inclusiv din proprietatea persoanelor fizice și juridice, care nu reprezintă întreprinderi de gaze naturale, acest fapt nu interferează cu activitatea de întreprinzător, ci doar presupune necesitatea asigurării accesului evaluatorilor certificați la informațiile ce vizează drepturile deținute asupra rețelelor, contribuția financiară, documentația de proiect și documentația tehnică, data admiterii în exploatarea a acestora, etc.

4.4. Impactul social

Proiectul va avea un impact social pozitiv prin prisma faptului că va asigura accesul la informațiile de interes public ce vizează infrastructura de gaze naturale.

Totodată, proiectul are drept scop identificarea persoanelor care au contribuit la dezvoltarea rețelelor de gaze naturale, fapt ce va aduce mai multă claritate în privința titularilor de drepturi asupra rețelelor respective și valoarea rețelelor deținute de către aceștia.

4.4.1 Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prezentul proiect nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2 Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul proiect nu stabilește prevederi care ar putea influența în mod diferit femeile, bărbații și minoritățile de gen și nu prevede promovarea unor măsuri de discriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Prezentul proiect nu stabilește prevederi cu impact asupra mediului.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul nu transpune careva acte normative ale Uniunii Europene

¹ Raportul de activitate al ANRE pentru anul 2023, pag. 49, tabelul 18

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 privind actele normative, proiectul hotărârii de Guvern urmează a fi expediat spre examinare și avizare autorităților publice de profil și instituțiilor interesate. De asemenea, în scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi publicat pe portalul guvernamental particip.gov.md pentru consultări publice.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul este supus expertizelor în conformitate cu Legea cu privire la actele normative, iar rezultatele acestora vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 828/2013 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la evaluarea rețelelor de gaze naturale, corespunde prevederilor Legii nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare și nu contravine actelor normative aplicabile sectorului de gaze naturale.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Pentru asigurarea implementării prezentului proiect, precum și realizării procedurii de evaluare a rețelelor de gaze naturale din proprietatea terților și fără proprietar, a fost elaborat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la inventarierea și evaluarea rețelelor de gaze naturale proprietate publică, din proprietatea terților și fără proprietar. Proiectul respectiv urmează a fi promovat de către Ministerul Energiei conform procedurii legale, cu ulterioara aprobare de către Guvern. Implementarea actului normativ ar urma să fie asigurată, în mare parte, de către Ministerul Energiei prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii (UCIPE), care urmează a fi împuternicită în calitate de unitate de implementare pentru supravegherea realizării procedurii de evaluare a rețelelor de gaze naturale din proprietatea terților și fără proprietar.

Secretar de Stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN